

РЕШЕНИЕ

№ 183

гр. Кърджали, 18.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – КЪРДЖАЛИ, II. СЪСТАВ, в публично заседание на дванадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Пламен Ал. Александров

Членове: Кирил М. Димов
Габриел Р. Русев

при участието на секретаря Славея Д. Топалова
като разгледа докладваното от Габриел Р. Русев Въззивно гражданско дело
№ 20225100500173 по описа за 2022 година

Производството е по чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение № 260024 от 16.05.2022 г., постановено по гр. д. № 243/ 2019 г. по описа на РС - К., ГД “ГП” при Министерство на вътрешните работи - гр. С. е осъдена да заплати на С. Н. С., с ЕГН *****, с адрес: с.А. №*, общ. К., сумата в размер на 1078.06 лева, представляваща дължимо допълнително възнаграждение за положен извънреден труд за периода от 01.01.2017 г. до 01.10.2019 г., получен в резултат на преизчисляване на положен нощен труд с коефициент 1.143, както и сумата в размер на 114.66 лева, представляваща обезщетение за забава върху главниците, считано от първо число на месеца следващ месеца на дължимото плащане, до 01.10.2019 г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на депозиране на исковата молба - 01.10.2019 г., до окончателното ѝ изплащане.

С решението си съдът е осъдил ГД „ГП“ при Министерство на вътрешните работи - гр. С. да заплати на С. Н. С. сумата от 300 лева, представляваща разноси за адвокатско възнаграждение, а по сметка на Районен съд - К. сумата в размер на 100 лева, представляваща общият размер на дължимата държавна такса върху уважените искове, сумата от 80 лева -

разноски за възнаграждение на вещо лице, както и д. т. в размер на 5 лева за служебно издаване на изпълнителен лист.

Недоволен от така постановеното решение е останал въззивникът ГД „ГП“ - МВР, който чрез своя представител по пълномощие го обжалва като неправилно поради нарушение на материалния закон и необоснованост. Сочи се, че липсвали мотиви по съществото на спора и относно приложимото материално право, респективно липсвал отговор на формулирания от самия решаващ състав на съда спорен въпрос по делото - дали следва положението от държавните служители в МВР нощен труд да бъде преизчисляван и заплащан по реда на КТ, респ. на чл. 9, ал. 2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата. В съдебния акт липсвали мотиви, обвързани с решението от 24.02.2022 г., постановено по дело С-262/20 г. на СЕС, което е задължително за всички съдилища. По отношение на т. 1 от решението на СЕС съдът приел, че чл. 8 и чл. 12 от Директива 2003/88ЕО от 04.11.2003 г. на Европейския парламент и на Съвета относно някои аспекти на организацията на работното време, трябва да се тълкува в смисъл, че същите не налагат да се приема национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работещите публичния сектор да е по-кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня, както и че за тези работници трябва да има други мерки за защита под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които позволяват да се компенсира особената тежест на полагания от тях нощен труд. За служителите със статут, уреден в ЗМВР, били предвидени редица компенсационни механизми, допълнителни материални стимули и нематериални блага, от каквито нито работещите по трудови правоотношения, включително и тези в системата на МВР, нито останалите държавни служители се ползвали. Като пример можело да бъдат посочени по - големият брой дни платен годишен отпуск (до 40), допълнителните отпуски, високият размер на обезщетенията при пенсиониране и др. Наред с това, полаганият от тези служители труд бил на смени, при сумирано изчисляване на работното време за тримесечен период. В този случай установената часова продължителност на работните ден/ седмица се спазвала средно за определен по-продължителен от деня/ седмицата период на работно време, при съобразяване броят на смените на съответния период. Простото превръщане на часовете положен нощен труд с определения коефициент в дневни не би

държало сметка и за почивките през отчетния тримесечен период, с осигуряването на които се постигал необходимия баланс на работно и свободно време. Съображенията на съдебния състав, обосновани с разлика в третирането не били съобразени с т. 2 от решението на СЕС, според която чл. 30 и чл. 31 от Хартата на основните права на ЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат определената в законодателството на държавата членка нормална продължителност на нощния труд от седем часа за работниците от частния сектор да не се прилага за работниците от публичния сектор, включително за полицаите и пожарникарите, ако такава разлика в третирането е основана на обективен и разумен критерий, т.е. е свързана с допустима от закона цел и е съразмерна на тази цел. Безспорно било, че полаганият от полицаите и пожарникарите труд се характеризира с особено висока обществена значимост, предвид основните им правомощия по противодействие на престъпността, опазване на обществения ред, осигуряване на пожарна безопасност и защита на населението. Следователно, въведената със Закона за МВР и подзаконовите нормативни актове по прилагането му разлика в третирането на служителите със статут по този закон била основана на обективен и разумен критерий, свързан със защита на обществото, т.е. с допустима от закона, обосноваваща съразмерност на специалната законодателна уредба. Ищецът бил държавен служител по чл. 141, ал.1, т. 1 от ЗМВР и статутът му бил уреден в същия закон, по силата на изричната алинея втора на същата разпоредба. Съгласно чл. 86, ал. 2 от КРБ законите са задължителни за всички държавни органи, организациите и гражданите, а по силата на чл. 11, ал. 2 от ЗНА когато е дадена обща уредба на определена материя, особен закон може да предвиди отклонения от нея само ако това се налага от естеството на обществените отношения, уредени от него. В конкретния случай ЗМВР има статут на специален (особен) закон спрямо КТ, в който е дадена общата уредба на трудовите правоотношения. Видно от §2 от ЗР на НСОПЗ било, че наредбата се прилага само за трудови правоотношения, възникнали при условията на КТ. В продължение на това ясно ограничение на приложното поле на НСОПЗ, в чл. 2 от нея изчерпателно бил изброен кръг на правоотношения, за които същата е приложима. Безспорно било, че държавните служители със статут по ЗМВР са извън този кръг. Приложимостта на НСОПЗ не би могла да бъде обоснована и с празнота в правото по смисъла на чл. 46, ал. 2 от ЗНА, тъй като не била налице липса на нормативна уредба за преизчисляване, а напротив - налице била специална

уредба за отчитане и заплащане на труда, положен от държавните служители със статут по ЗМВР. Статутът на ищеца бил уреден в пълнота в ЗМВР и издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове. В приложимата за процесното служебно правоотношение правна уредба не било предвидено субсидиарно прилагане на разпоредбите на други нормативни актове, в т.ч. общото трудово законодателство. Нито в ЗДСл, нито в ЗМВР имало непряко препращане към нормите на КТ, а напротив, във всички случаи, в които законодателят е счел, че материята следва да се уреди идентично на тази в КТ, препращането е пряко, чрез посочване на конкретните правни норми. Несъстоятелен бил аргумента на съда за отмяна на цитираните от него два конкретни подзаконовите нормативни актове (наредба и заповед). През целия процесен период имало действащи нормативни актове от посочения вид, приложими към спорното право и неприложени от решаващия състав. Отделно от горното, първоинстанционният съд е допуснал още едно нарушение на материалния закон, като е приел, че на ищецът се дължи възнаграждение за извънреден труд. Съгласно чл. 18 от Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. държавните служители изпълняват служебните си задължения извън редовното работно време въз основа на заповед за полагане на труд извън редовното работно време. Такива заповеди не се твърди от ищеца да са издавани. Часовете, които биха се получили чрез преизчисляването по реда на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ на положения нощен труд, не са включени в изчерпателно изброените в чл. 22, ал. 1 от Наредбата хипотези на отработено работно време. Единствено работата при тези хипотези поражда задължение за работодателя да заплати на служителя съответното възнаграждение. Поради изложеното, моли съда да отмени обжалваното решение на РС - К. и да отхвърли изцяло исковите претенции. Претендира разноски, в това число и юрисконсултско възнаграждение. При условията на евентуалност прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на въззивника.

Въззиваемият С. Н. С., чрез представителя си по пълномощие, оспорва въззивната жалба. В представена писмена защита излага подробни съображения за нейната неоснователност. Моли съда да потвърди обжалваното решение на Районен съд – К.. Претендира разноски, съгласно списък на разноските по чл. 80 от ГПК.

Въззивният съд, при извършената преценка на събраните по делото доказателства, по повод и във връзка с оплакванията, изложени от

въззивника, констатира следното:

Въззивната жалба е подадена в срок и от лице, имащо правен интерес от обжалването, поради което е допустима. Разгледана по същество е неоснователна.

Решението на Районен съд - К. е валидно и допустимо, като не са налице основания за обезсилването му като недопустимо или обявяването му за нищожно.

Първоинстанционното исково производство е било образувано по предявен иск за заплащане на допълнително възнаграждение за положен извънреден нощен труд и обезщетение за забавено плащане на парично задължение за минало време. Ищецът твърди, че за процесния период е полагал нощен труд, който не е преизчислен с коефициент 1.143 и съответно не е заплатен от ответника.

Ответникът оспорва иска, като сочи, че на основание на издаваните от Министъра на вътрешните работи наредби е извършвано отчитането на положения труд от ищеца за процесния период. Твърди също, че в наредбите липсва изрична норма за преобразуване на часовете нощен труд с коефициент 1.143.

От фактическа страна не се спори, а и при съвкупна преценка на събраните доказателства по делото се установява, че през процесния период страните са били обвързани по валидно служебно правоотношение, в рамките на което ищецът е полагал при ответника нощен труд на смени по график при сумирано отчитане на работното време. Основният спорен по делото въпрос е дали следва положеният от държавните служители в МВР нощен труд да бъде преизчисляван по реда на КТ, респ. по реда на чл. 9, ал. 2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата, съгласно която при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, или коефициент 1.143.

По този въпрос съдът съобрази следното:

Съгласно чл. 176 от Закона за Министерство на вътрешните работи (ЗМВР) брутното месечно възнаграждение на държавните служители на МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни

възнаграждения. Към основното месечно възнаграждение на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения за извънреден труд (178, ал. 1, т. 3 ЗМВР). Съгласно чл. 143, ал. 1 от Кодекса на труда (КТ) извънреден е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя или на съответния ръководител от работника или служителя извън установеното за него работно време. Нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица (чл. 187, ал. 1 ЗМВР). Работното време на държавните служители се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24- часови смени - сумирано за тримесечен период (чл. 187, ал. 3, изр. 1 ЗМВР). При работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24- часов период (чл. 187, ал. 3, изр. 3 ЗМВР). Работата извън редовното работно време до 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период - за служителите, работещи на смени, чрез заплащане с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение (чл. 187, ал. 5, т. 2 вр. ал. 6 ЗМВР).

В чл. 187, ал. 10 ЗМВР (предишна ал. 9) е указано, че с наредба на министъра на вътрешните работи се определя редът за организацията и разпределението на работното време, отчитането му, за компенсиране на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители. През процесния период действа Наредба № 8121з-776/ 29.07.2016 г., в която липсва изрично правило за преизчисляване с коефициент 1.143 при сумирано отчитане на работното време на положения нощен труд, което правило е било уредено в Наредба № 8121з-407/ 11.08.2014 г., действала до 02.08.2016 г. Това не означава обаче, че не следва да се приложи механизмът за преизчисляване на нощния труд. При липсата на специално правило, което да определи методология за превръщането на отработените нощни часове в дневни при сумирано изчисляване на работното време по отношение на държавните служители в МВР, съдът намира, че е налице нормативна празнота, която следва да се преодолее чрез субсидиарното приложение на чл. 9, ал. 2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (НСОРЗ). Съгласно това общо правило при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението

между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място, т. е. приложимият коефициент за преизчисляване на нощния труд в дневен е 1.143, получен като частно при деление на нормалната продължителност на дневното (8 часа) и нощното (7 часа) работно време. Възприемането на обратното становище би поставило държавния служител в МВР в неравностойно положение спрямо работниците и служителите, чиито правоотношения се регулират от Кодекса на труда и Наредбата за структурата и организацията на работната заплата.

С оглед гореизложеното се налага изводът, че неприлагането на правната уредба, касаеща механизма за преобразуване на нощния труд в дневен, с коефициент 1.143, и изплащането му като извънреден, по отношение на служителите в МВР, представлява разлика в третирането, която не се основава на обективен и разумен критерий, т. е. не е свързана с допустима от закона цел и не е съразмерна на тази цел. Съгласно постоянната практика на СЕС, при установяване на наличие на дискриминация, противоречаща на правото на ЕС, и до приемането на мерки за възстановяване на равното третиране, спазването на принципа за равно третиране може да се гарантира единствено, ако на категорията лица в по-неблагоприятно положение се предоставят същите предимства като тези, от които се ползват лицата в привилегированата категория (в този смисъл са решенията от 9 март 2017 г. по дело C-406/15, т. 66, решението от 26 януари 1999 г. по дело C-18/95, т. 57, решението от 22 юни 2011 г. по дело C-399/09, т. 51, и решението от 28 януари 2015 г. по дело C-417/13, т. 46). Лицата в по-неблагоприятно положение трябва да бъдат поставени в същото положение като лицата, които се ползват от съответната привилегия (решението от 11 април 2013 г. по дело C-401/11, т. 35). В тази хипотеза националният съд е длъжен да не прилага дискриминационната национална разпоредба, без да е необходимо да иска или да изчаква нейната предварителна отмяна от законодателя, и да приложи по отношение на групата лица, които се намират в неравностойно положение, същия режим като този, от който се ползват лицата от другата категория (в този смисъл са решенията от 12 декември 2002 г. по дело C-442/00, т. 43, решението от 7 септември 2006 г. по дело C-81/05, т. 46, и решението от 21 юни 2007 г. по дела C-231/06-C-233/06, т. 39).

Поради изложеното съдът приема, че липсата на изрична правна уредба в ЗМВР и наредбите по прилагането му, която да предвижда преизчисляване

на положения нощен труд в дневен през процесния период, не може да бъде в ущърб на съответните служители в МВР. С цел избягване поставянето на служителите в МВР в неравностойно положение спрямо останалите държавни служители и работещите по трудово правоотношение и постигане на несправедлив резултат, в случая субсидиарно се прилага нормата на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ. Като акт от общото трудово законодателство, последната намира приложение тогава, когато в другите специални подзаконови нормативни актове, издадени по прилагане на ЗДСл или ЗМВР, са налице празноти или са предвидени по-неблагоприятни разпоредби относно условията и размерите на допълнителните възнаграждения и реда за получаването им. Нейното приложение може да се изключи само в случай, че е налице специална правна уредба, която дава в по-голяма степен защита на правата на работещите в системата на МВР, но не и когато такава уредба липсва или урежда по-неблагоприятни условия.

Ирелевантно в случая е обстоятелството, че със Заповед № 8121з-1429 от 23.11.2017 г. относно определяне размерите на допълнителните възнаграждения за полагане на труд през нощта между 22,00 ч. и 06,00 ч., за полагане на труд на официални празници и за времето на разположение, условията и реда за тяхното изплащане на държавните служители в Министерството на вътрешните работи, издадена от министъра на вътрешните работи, на държавните служители се определя допълнително възнаграждение за нощен труд в размер на 0.25 лева за всеки отработен час през нощта между 22.00 и 06.00 часа. Това е така, тъй като трудовото законодателство дава право на работещите да получават, от една страна, завишено почасово заплащане за нощния си труд, а от друга задължава работодателите да преизчисляват нощните часове в дневни и така да съобразяват продължителността на работния ден. Когато последната е надвишена, се касае за положен извънреден труд, който следва да бъде компенсиран. Това са две различни основания за заплащане на допълнителни възнаграждения. От дължимото допълнително възнаграждение за положен извънреден труд, получен в резултат на преизчисляване на положения нощен труд с коефициент 1.143, не следва да се приспада дължимото възнаграждение в размер на 0.25 лева на час, защото тези възнаграждения са дължими на самостоятелни и независими едно от друго правни основания.

Ето защо претенцията за заплащане на извънреден труд за исковия период, след преобразуването на положените часове нощен труд в дневен, се

явява основателна и доказана и следва да бъде уважена в претендирания и установен от назначената по делото съдебно - счетоводна експертиза размер. С оглед основателността на иска за главницата основателен е и предявения иск за обезщетение за забавено плащане в размер на законната лихва върху главницата в претендирания и установен от назначената по делото съдебно - счетоводна експертиза размер. Като е достигнал до такива правни изводи и е уважил предявените иски в претендираните размери, първоинстанционният съд е постановил правилно решение, което следва да бъде потвърдено.

При този изход на делото в полза на въззиваемия следва да бъдат присъдени разноски за въззивна инстанция в размер на 400 лева, представляващи адвокатско възнаграждение. По отношение на направеното възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на въззиваемия следва да се посочи, че същото е неоснователно, тъй като договореното възнаграждение е съобразено с Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения и напълно съответства на правната и фактическа сложност на делото и неговата продължителност.

Водим от изложеното и на основание чл. 271, ал.1 от ГПК, въззивният съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260024 от 16.05.2022 г. по гр. д. № 243/2019 г. по описа на Районен съд - К..

ОСЪЖДА ГД "ГП" - Министерство на вътрешните работи с адрес: гр. С., бул. „К.М.Л.“ №*, да заплати на С. Н. С., с ЕГН *****, с адрес: с. А. №*, общ. К., разноски за въззивна инстанция в размер на 400 лева, представляващи адвокатско възнаграждение.

Решението не подлежи на касационно обжалване на основание чл. 280, ал. 3, т. 1 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____